

POKUT BİLDİRGESİ

Biz Pokutlular;

- Nesiller boyunca Pokut yaylasını kullanan bireyler olarak,
- Gelecek nesillerimizin de Pokut'ta yaşama ve faydalanma hakkını tanıyarak,
- Pokut'un doğal ve kültürel mirasının korunması gerektiği bilincini taşıyarak,
- Pokut yaylasının bir değişim sürecinde olduğunu ve kullanım amacının çeşitlendiğini görerek,
- Pokut'ta birlik ve huzur içinde yaşamayı arzularak,

Aşağıdaki esasların uygulanması gerektiğini savunuyoruz:

- Pokut'un meşru sahibi Pokutlulardır.
- Pokut'un Pokutluların tasarrufunda kalması için her türlü meşru eylem gerçekleştirilmelidir.
- Pokut, doğal ve kültürel varlıkları ile bir bütündür.
- Pokut'ta gerçekleştirilen hiçbir faaliyet Pokut'un doğal ve kültürel varlıklarına zarar veremez.
- Pokut'un yönetilmesi tüm tarafların katılımıyla bir sivil toplum oluşumu tarafından sağlanmalıdır.
- Pokut'a ilişkin kararlar çoğunluğun rızası ile alınır. Şahsi ve keyfi uygulamalara izin verilemez.
- Çoğunluk kararları, bireylerin kadim haklarını ortadan kaldıramaz, yukarıdaki esaslar çerçevesinde yaşamalarına engel olamaz.
- Pokut'un ortak sorunlarının çözümünde ve kararların uygulanmasında her birey sorumluluk taşımalıdır.

POKUT YÖNETİM MODELİ

Pokut'un yönetilmesi, Pokut Meclisi'nde alınan kararların, oluşturulan Pokut Sosyal Mutabakat Dokümanı çerçevesinde Pokut Yönetim Heyetince hayata geçirilmesi ile yapılmalıdır. Önerilen yönetim modeli dört aşamada oluşturulacaktır.

1. Pokut Kurultay'ının toplanması
2. Pokut Meclisi'nin oluşturulması
3. Pokut Yönetim Heyeti'nin belirlenmesi
4. Pokut Sosyal Mutabakat Dokümanı'nın hazırlanması

POKUT KURULTAYI

Pokut Meclisi'nin oluşumu, toplanması, çalışması, karar alması vs. ile yönetim heyetinin oluşumu, görev ve yetkilerinin belirlenmesi vs. konularının tartışıldığı, mutabakat dokümanında yer alacak hususların ve esasların belirlendiği mümkün olan en geniş katılımı ile yapılması hedeflenen toplantıdır.

Kurultayda Pokut yönetim modelini oluşturan bileşenlerin nihai haline karar verilecektir. Kurultayın mümkünse 2021 Ağustos-Eylül ayı içerisinde toplanması önerilmektedir. Kurultay, katılımcılar arasından oluşturulacak bir Divan tarafından yönetilecektir. Kurultay katılımcıları, kurultay tutanakları ve alınan kararlar herkesin erişimine açık ortamlarda ilan edilecektir.

POKUT MECLİSİ*

Meclisin, Pokut'ta yer alan kadim ocaklık sahibi her aileyi temsilen en az bir üyeden oluşması esastır. Meclis üyeleri arasından en az 20 kişinin teklifi ile meclise ilave üye yapılır. Pokutlular arasından en az 20 kişinin teklifi ile meclise kadın veya genç üye ilave edilir. Bir kişi en çok 2 üye teklif edebilir. Meclis üyesi olduğu yılın sonu itibari ile 30 yaşını tamamlamamış üyeler genç üye olarak nitelenir. Meclis, her yılda bir kez olağan veya Yönetim Heyeti'nin çağrısı üzerine olağandışı toplanır. Meclis ilk toplantısında meclis üyeliklerine ilişkin karar verilir. Meclis üyeleri arasından bir Başkan seçer. Başkan, kendisi ve/veya görevlendireceği Pokutlular ile birlikte Meclisin çalışmasını sağlar.

Meclis oy çokluğu ile karar alır. Meclis toplantılarında, toplantıda hazır bulunanlar ve hazır bulunmayıp önerilere ilişkin kararlarını yazılı veya elektronik ortamda bildirenlerin oyları sayılır. Oylamada eşitlik olması halinde genç üyelerin çoğunluğunun olduğu tarafın kararı geçerli olur.

Pokut Meclisi, Pokut Bildirgesi'nde belirtilen esaslara aykırı karar alamaz.

Pokut Meclisi'nin görevleri:

- Pokut Bildirgesi'nde belirtilen esasların işlenmesini sağlamak
- Pokut Sosyal Mutabakat Dokümanı'nın oluşturulmasını sağlamak
- Pokut'ta yaşanan sosyo-ekonomik sorunlara çözüm üretmek
- Pokut Yönetim Heyeti'ni belirlemek
- Pokut Yönetim Heyeti'nin çalışmalarına yardımcı olacak komisyonlar kurmak

POKUT YÖNETİM HEYETİ*

Pokut Yönetim Heyeti aşağıdaki temsilcilerden oluşur ve kararlar oy çokluğu ile alınır:

- Pokut Meclisi Başkanı
- Pokut Yaylası'nı kullanan Konaklar Mah. (Makrevis Köyü), Ortan Köyü, Boğaziçi Köyü muhtarları (3 kişi)
- Pokut Meclisi'nin belirleyeceği STK'lardan 1 yönetim kurulu üyesi (STK belirleyecek)
- Pokut Meclisince belirlenen işletme sahiplerinden 2 kişi (1 hayvancılık, 1 turizm; Meclis belirleyecek)
- Konaklar Mah., Ortan Köyü ve Boğaziçi Köyü sakinlerinden birer kişi (Köylüler belirleyecek, toplam 3 kişi)
- Pokut Meclisince belirlenecek 1 kadın ve 1 genç üye

Oylamada eşitlik olması durumunda **genç üyenin oyu 2 sayılır.**

Pokut Yönetim Heyeti'nin sorumlulukları:

- Pokut Meclisince alınan kararları uygulamak
- Pokut Sosyal Mutabakat Dokümanı'na uygun olarak Pokutluların birlik ve huzur içinde yaşamalarına öncülük etmek
- Pokutlular arasında yaşanan anlaşmazlıklarda arabuluculuk yapmak
- Gerekli görmesi halinde Pokut Meclisi'nin toplanmasını sağlamak
- Sal ve Pokut Yaylalarına Hizmet Götürme Birliği'nin işlerliğini sağlamak ve çalışmalarına destek olmak

Pokut Yönetim Heyeti her yılın Mayıs ve Ekim aylarında olmak üzere 2 defa olağan veya Heyet üyelerinin talebi üzerine olağandışı toplanır.

POKUT SOSYAL MUTABAKAT DOKÜMANI*

Pokut Bildirgesinde belirlenen esaslar çerçevesinde, Meclis kararları ile oluşturulan, Yönetim Heyetince hayata geçirilen, Pokutluların üzerinde uzlaştığı sosyo-ekonomik yaşamı düzenleyen dokümandır.

Bu dokümanın hazırlanması için yapılması gereken ilk çalışma Pokut'un mevcut durumunu ortaya koyan bir envanterin hazırlanması olmalıdır.

Envanterde aşağıda yer alan konular ortaya konmalıdır.

1. Pokut'un sınırlarının belirlenmesi
2. Kadim Hakların Tespiti
 - 2.1. Haneler ve Ocaklık Sahipleri
 - 2.2. Hanelerin mevcut durumları (yeni yapım, orijinal, kullanılabilir, yıkılmış, hasar görmüş, vs.)
3. Varlıkların Tespiti
 - 3.1. Doğal Varlıklar
 - 3.1.1. Pokut'un yayla görünümü
 - 3.1.2. Su kaynakları
 - 3.1.3. Düzlükler ve yaylımlar (Tanevit, Eğnedap, Pilunçut, Orta Düzü)
 - 3.1.4. Deniz (Bataklık)
 - 3.1.5. Orman
 - 3.2. Kültürel Varlıklar
 - 3.2.1. Vanak şeklindeki yerleşim
 - 3.2.2. Geleneksel mimari
 - 3.2.3. Pınarlar ve çeşmeler (Pocispor, Fane, vs.)
 - 3.2.4. Sırtlar (Pokut'un Sırtı, Denizin Sırtı)
 - 3.2.5. Mezarlık
 - 3.2.6. Oturacaklar
 - 3.2.7. Patikalar (Pokut-Sal, Pokut-Eğnedap, Pokut-Fane, vs.)
4. Altyapı Unsurları
 - 4.1. Yol ve yayla içi ulaşım (mevcut durum)
 - 4.2. Su ve elektrik şebekesi

Bu konuda yapılması gereken ikinci önemli çalışma, Pokut yaşam planının hazırlanmasıdır. Yaşam planında aşağıdaki konular belirlenmelidir. Bu plan yapılırken gözetilecek **temel prensip, Pokut'un doğal ve kültürel varlıklarının korunması ile sosyal huzurun temini olmalıdır.**

1. Çevre Düzeninin Oluşturulması
 - 1.1. Kullanma alanları
 - 1.2. Koruma alanları
2. Yapılaşma Kurallarının Belirlenmesi
 - 2.1. Kimlerin yapı yapabileceği
 - 2.2. Yapıların nerelerde yapılamayacağı/yapılabileceği
 - 2.3. Mimari özellikleri
 - 2.4. Çevre düzenlemesi ve sınırları (avlu ve bahçe alanları)
3. Altyapı Unsurları
 - 3.1. Yol ve yayla içi ulaşım (güzergâh ve şekli)
 - 3.2. Su şebekesi ve yangın söndürme
 - 3.3. Elektrik şebekesi ve aydınlatma
 - 3.4. Atıksu ve Kanalizasyon
 - 3.5. Evsel Atık Yönetimi
4. Ekonomik faaliyetlerin düzenlenmesi
 - 4.1. Prensiplerin belirlenmesi
 - 4.2. Uygulama şekilleri
 - 4.2.1. Hayvancılık
 - 4.2.2. Eko-Turizm
 - 4.2.3. Diğer
5. Sosyal ilişki ve dayanışmanın geliştirilmesi

MECLİSE VE YÖNETİM HEYETİNE KARŞI SORUMLULUKLAR

- Pokutlular, Meclis ve Yönetim Heyetinin verdiği kararlara uymakla sorumludur.
- Pokutlular, Meclis ve Yönetim Heyetinin talep ettiği görevleri veya çalışmaları olanakları ölçüsünde yerine getirmelidir.
- STK'lar ve Hizmet Götürme Birliği hukuki, mali ve fiziki olanaklarını Meclisin ve Yönetim Heyetinin çalışmalarını desteklemek için kullanmalıdır.

POKUT İNİSİYATİFİ ve BİLDİRGENİN HAYATA GEÇİRİLMESİ

Pokut Bildirgesi'nin hayata geçirilmesini Pokut İnisyatifi sağlayacaktır. İnisyatif, bildirmede belirlenen esaslar temelinde Pokut'taki sosyo-ekonomik yaşamın düzenlenmesi gerektiğini düşünen gönüllülerce oluşturulmuş "kurucu oluşumdur". Pokut İnisyatifi, Pokut ile ilgili kararların Pokut Meclisi'nde alınmasını ve alınan kararların üzerinde mutabık kalınan bir doküman çerçevesinde Pokut Yönetim Heyetince hayata geçirilmesini önermektedir. Bu kapsamda, Pokut İnisyatifi aşağıda belirtilen çalışmaları yapacaktır. İnisyatif, bu süreçte yapılacak çalışmalara ve oluşturulan taslaqlara her türlü katkı, öneri ve eleştiriyi memnuniyetle karşılayacak ve dikkate alacaktır.

POKUT İNİSİYATİFİ'NİN ÇALIŞMALARI

1. Pokut Bildirgesi ve hayata geçirilmesi konularında hem sosyal medya grupları ve online toplantılara hem de Ankara'da ve Çamlıhemşin'de yapılacak yüzyüze toplantılarla Pokutluları bilgilendirilecek ve görüşlerini alacaktır.
2. Pokut Kurultay'ının yapılmasını sağlayacaktır.
3. Pokut Meclisi ve Pokut Yönetim Heyeti'nin oluşmasını sağlayacaktır.
4. Pokut Sosyal Mutabakat Dokümanı'nın hazırlanmasına katkı koyacaktır.
5. Pokut Yönetim Heyeti oluşana kadar Pokut'un acil çözüm bekleyen sorunları için girişimlerde bulunacaktır.

ÖNCELİKLİ SORUNLAR ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Günübürlükçiler ve Kaçak Turların Kısıtlanması ile Çevre Kirliliğinin Engellenmesi
2. Yapılaşmanın Durdurulması
3. Atıksu ve Yangın Söndürme Altyapısının Oluşturulması

Günübürlük Ziyaretçilerin ve Kaçak Turların Engellenmesi

Pokut'a düzenlenen ve genellikle sahil kesimden (Rize Merkez, Çayeli, vs.) gelen günübürlük ziyaretçiler ve kaçak turlar, ciddi çevre kirliliği yaratmakta, Pokut sakinlerinin huzurunu kaçırmakta, hayvanlara zarar vermektedir.

Bu ziyaretçiler, Pokut içinde veya civarında piknik yapmakta, artıklarını bırakmakta, poşet ve cam kırıkları ile hayvanlara zarar vermekte, mangal ateşi ile ahşap evlere ve ormana tehdit oluşturmaktadır. Şöyle ki, geçen yıllarda kurban için kesilen hayvanların midesinden büyük miktarda poşet çıkmıştır. Sığırların ayaklarına cam kırıkları batarak sakatlanmıştır. Bu durumdan yaban hayatının da olumsuz etkilendiği düşünülmektedir. Ahşap evlerin avlusunda ve çam (ladin) ağaçlarının altında mangal yakanlar görülmüştür; hatta mangalını bırakıp gidenler bile vardır. Yayla sakinleri çevre temizliğini sağlamak için sıklıkla çöp toplamak zorunda kalmaktadır.

Pokut'ta bu ziyaretçilerin kullanabileceği su ve umumi tuvalet olanağı yoktur. Kalabalık bir şekilde gelenler ihtiyaçlarını ormanda veya yayla sakinlerinden talep ederek karşılamaktadır. Bu durum, yayla sakinlerini oldukça fazla rahatsız etmektedir. Ormanlar, dışkı ve tuvalet kâğıdından gezilemez hale gelmiştir.

Öncelikle, günübürlük kaçak turların ve ziyaretçilerin Pokut'a (yerleşim alanı, vanak içine) girişinin engellenmesinin veya sınırlandırılmasının yolları araştırılmalıdır. Bu konuda ilgili mercilere başvuruda bulunulması ve ısrarcı olunması gerekmektedir. Kaçak turlar şikayet edilmelidir. Yayla ve mera alanları içinde piknik yapılmasının yasaklanmasının hukuken uygunluğuna bakılmalıdır. Kaymakamlıkça, İl Özel İdarece veya İl Tarım Müdürlüğünce yapılabilecekler sorulmalıdır.

Eğer bu ziyaretçiler engellenemiyorsa, Pokut (vanak) ve mera alanları dışında kalacak bir yerde (Hor boğazı, vb.) piknik ve kamp alanı oluşturulması için girişimlerde bulunulabilir. Bu alanda otopark, su ve tuvalet, piknik masası ihtiyacının sağlanması için ilgili mercilerden yardım istenebilir.

Belirlenen bu alan dışında, özellikle yayla içinde sınırlama getirilmeden bu ziyaretçilerin hizmet alabileceği hiçbir girişimde bulunulmamalıdır. Gerekli düzenlemeler yapılmadan Pokut ulaşım yolu asla iyileştirilmemelidir.

Yapılaşmanın Durdurulması

Pokut Bildirgesi hayata geçirilene kadar Pokut'taki her türlü yapılaşma durdurulmalıdır. İnisiyatif uzlaşa ile yapılaşmanın durdurulmasını sağlamaya çalışacaktır. Bu konuda resmi kurumlara verilen dilekçelerin takipçisi olacaktır. Geleneksel mimariye uymayan ve/veya kadim ocaklıklar dışında otel-pansiyon gibi yapılmış yapıların kaldırılması için girişimlerde bulunulmalıdır.

Atıksu Altyapısının Oluşturulması

Mevcutta yayla sakinleri ve işletmeler tuvalet ve evsel atık sularını fosseptik çukurlar aracılığı ile bertaraf etmektedir. Bu durumun çok ciddi ve olumsuz sonuçları bulunmaktadır.

İlk olarak, yaylanın jeolojik yapısı itibariyle bu çukurlar yeterince sızdırma sağlamamaktadır. Yağışlı günlerde bu çukurların taşıdığı görülmektedir. Dik bir yamaca sıralanmış evlerden oluşan yaylada, çok fazla sayıda açılan çukurlar toprağın aşırı su ile doymasına sebep olup yaylanın bazı kesimlerinde toprak kaymaları riski yaratabilir.

İkinci olarak, bu çukurların taşması çevrede kirliliğe ve kokuya sebep olup hatta halk sağlığına zarar verebilir. Bu durumun en önemi etkisi uzun erimde Pokut'un su kaynakları üzerinde görülecektir. Yaylanın çoğu su kaynağı yaylanın alt kotlarında, orman sınırı civarındadır. Mevcutta yaylaya su sağlayan kaynak da bu alandadır. Biriken kirliliğin yüzey akışları ile taşınması ve uzun erimde fosseptik çukurlarından sızan suların yeraltından iletilmesi ile su kaynakları kirlenecektir.

Yukarıda sıralanan sebeplerden dolayı Pokut'ta oluşan atıksuların toplanması ve yaylanın su kaynaklarının bulunduğu kotların altında bir noktaya iletilmesi çok önemlidir. Finansının elvermesi durumunda, paket arıtma tesisinin de bu projeye dahil edilmesi uygun olacaktır. Böylece, arıtılmış sular ile yaylaya ilave su kaynağı sağlanabilecek, Fırtına Vadisi'nin de bu kirlilik kaynağından korunması sağlanabilecektir.

Yangın Söndürme Altyapısının Oluşturulması

Pokuttaki evlerin tamamı ahşap yapılardır ve çoğu ev yan yana konumlanmıştır. Evlere ulaşan elektrik şebekesi ve günübirlik ziyaretçilerin mangal ateşi sebebiyle yaygın çıkma ihtimali hayli artmıştır. Mümkün olan ilk fırsatta uygun yerlere yangın vanaları kurulmalı ve yeterli uzunlukta ve uygun özellikte hortumlarla donatılmalıdır.